Jüdische Pester Zeitung.

אויף דיעזע צייטונג קאנן מאן יעדען טאג פּרענומעריערען
אונד דער פּרענומעראציאָנס-טערמין בעגיננט מיט דעם עמפּפֿאנג דעס ערסטען בלאטטעס.

דיא רעדאקציאָן בעפֿינדעט זיך אין פּעסט אלט-גאססע נ' 1.
וואָהין מאן אויך דיא פּרענומעראציאָנס-געלדער צו זענדען בעליעבע.
פּרענומעראנטענזאממלער ערהאלטען 10% ראבאטט.

יידישע פּעסטער צייטונג
(מאָנטאג-אויסגאבע)

דיעזעס בלאטט ערשיינט צווייםאל וואָכענטליך
אונד קאָסטעט פֿיר עסטערייך-אונגארן
גאנציעהריג 8 גולדען ע. וו.
האלביעהריג 4 „ „
פֿירטעל-„ 2 „ „

פֿיר'ס אויסלאנד
גאנציעהריג 9 גולדען עסט. וועהר.
האלביעהריג 4 „ 50 קרייצער
פֿירטעל-„ 2 „ 25 „

אננאָנצען
אונד זאָגענאנטע פּריוואט-אנצייגען ווערדען מיט 10 קר. פֿער 6 שפּאלטיגע פּעטיט-צייִלע בערעכנעט.

Nr. 81, זיעבענטער יאהרגאנג | פּעסט, כו תשרי ה'ת'ר'ל'ו'. | Pest, den 25. Oktober 1875.

פּאָליטישע איבערזיכט.

וועהרענד דער לעטצטען אכט טאגע איזט אין דער **אויסווערטיגען פּאָליטיק** ניכטס פֿאָן וויכטיגקייט פֿאָרגעפֿאללען. דיא דעלעגאציאָנס-זיטצונגען וואורדען געשלאָססען; אוים דער הערצעגאָווינא זינד גאר קיינע נאכריכטען איינגעטראָפֿפֿען — אונד וויא עס שיינט, האט דאָך דיא קעלטע דיא רעוואָלוציאָנערען היטצ-קאָפּפֿע אין וועניג אבגעקיהלט; אוים שפּאניען ווירד וויעדער געמעלדעט, דאס דיא קארליסטען איינע ניעדערלאגע נאך דער אנדערן ערליידען — אונד זאָמיט ווירד איך דאָרט באלד דער פֿריעדע הערגעשטעללט ווערדען. —

דאס „וויכטיגסטע עראייגניס" דער לעטצטען אכט טאגע וואר בלאָס דיא צוויא-הערשער-צוזאממענקונפֿט אין מאילאנד, וואָריבער וויר אונטער דען „פֿערשיעדענען נייאיגקייטען" בעריכטען. דיעזע רייזע דעם דייטשען קאיזערס נאך איטאליען האט דאהער קיינע גראָסע פּאָליטישע בעדייטונג, וויל פֿירסט ביסמארק אן דערזעלבען ניכט בעטהייליגט וואר. פֿאָרגעסטערן נאכמיטטאגס האט בערייטס דער דייטשע קאיזער דיא ריקרייזע אנגעטרעטען — אונד זאָמיט איזט דיעזעס, שאָן זייט צוויא יאהרען צו וויעדערהאָלטען מאלען בעשפּראָכענע „עראייגניס" אויך פֿאָריבער!

אבער אין דער **אינגערן פּאָליטיק** פֿאָנגט עס אן, זעהר לעבהאפֿט צו ווערדען. זאָוואָהל היבען אלס אויך דריבען, זאָוואָהל אין אונגארן אלס אויך אין עסטערריך, ווירד דיא געלד-נאָטה דעם שטאאטעס אימטער פֿיהלבארער — אונד אין דען ביידען רייכס-העלפֿטען ווירד נאך איינעם אונד דעמזעלבען מיטטעל, נעמליך נאך דער שטייער-ערהאָהונג געגריפֿפֿען.

גלייך נאך שלוס דער דעלעגאציאָנס-זיטצונגען אין וויען וואורדען דאָרט דיא רייכסראטהס-זיטצונגען ערעפֿפֿנעט — אונד דיא ערסטע רייכסראטהס-רעדע וואר דיא רעדע דעם עסטעררייכישען פֿינאנצ-מיניסטערס, אין וועלכער דיא איבערראשענדע מיטטהיילונג געמאכט וואורדע, דאס אויך שאָן עסטעררייך אים יאהרע 1876 איין „דעפֿיציט" פֿאָן 25 מילליאָנען האבע אונד דאס מאן דאהער אויך אין עסטעררייך איינע בעדייטענדע שטייער-ערהאָהונג פֿאָרנעהמען מיססען ווערדע.

אויך היער אין אונגארן ווערדען דיא אינטערעסאנטען רייכסטאגס-זיטצונגען אין איניגען טאגען בעגיננען — אונד דא ווערדען וויר עבענפֿאללס וועגען דעם „דעפֿיציט" אונד וועגען דער „שטייער-ערהאָהונג" פֿיעלעס צו האָרען אונד צו לעזען בעקאָממען. שאָן פֿאָריגען דאָנגערסטאג האטטע אונזער פֿינאנצ-מיניסטער פֿאָן אונזערעם יידישען דעפּוטירטען וואהרמאנן אין דער קאָממיסיאָנס-זיטצונג גאנץ **אונהאָפֿליכע** וואָרטע צו האָרען בעקאָממען.

דען „נייען פֿינאנצ-פּלאָן" אונזערעס פֿינאנצ-מיניסטערס האבען וויר בערייטס אין דען נוממערן 74 אונד 75 אויספֿיהרליך מיטגעטהיילט. דאָרט הייסט עס נעמליך: „דאס 1876-ער דעפֿיציט ווירד בלאָס 16 מילליאָנען בעטראגען. היעפֿאָן ווערדען 8 מילליאָנען **דורך דען רעסט דער אלטען אנלייהע** געטילגט, אונד דיא **איבריגען אכט מילליאָנען** דורך דיא איינפֿיהרונג דער נייען שטייערן געדעקט." — אינצווישען זינד אבער דיא „**איבריגען אכט מילליאָנען**" אויף **צעהן** מילליאָנען געשטיעגען, וויל אינצווישען דיא געמיינזאמען מיליטער-אויסגאבען נאָך מעהר ערהאָהט וואורדען, אלס מאן פֿאָראויס-בערעכנעטע — אונד זאָמיט ווירד יעטצט אונזער פֿינאנצ-מיניסטער פֿאָללע צעהן מילליאָנען **דורך דען רעסט דער אלטען אנלייהע** צו דעקען האבען! — צודעם ווילל נאָך דער הערר פֿינאנצמיניסטער איינע **נייע אנלייהע** אויפֿנעהמען, וואָפֿיר ער שאָן צוויא מילליאָנען מעהר אלס נייע פּערצענט-צאהלונג פֿערלאנגט.

הערר **וואהרמאנן** פֿערלאנגטע דאהער אין דער קאָממיסיאָנס-זיטצונג פֿאָם העררן פֿינאנצמיניסטער איינע אויפֿקלערונג איבער דען **רעסט דער אלטען אנלייהע** אונד איבער דיא **נייע אנלייהע**.

„הערר וואהרמאנן זאגטע: „דיא פֿאָם רייכסטאגע איינגעזעטצטע קאָממיסיאָן צור פּריפֿונג דעס „באָדשעט" האט יא דאָך דאס רעכט צו וויססען, וויא גראָס דער רעסט דער אלטען אנלייהע אונד וויא גראָס דיא סוממע דער נייען אנלייהע זייא! וועגן דאס פֿאָלק יא שאָן דען ריקען הערהאלט, אום דיא נייען שטייער-לאסטען צו טראגען, זאָ דירפֿטען דאָך זיינע פֿערטרעטער וויססען, וויא דער מיניסטער מיט דען געלדערן ווירטהשאפֿטעט. דיא אויסגאבען פֿיר דיא געמיינזאמע ארמעע ווערדען מיט יעדעם יאהרע גראָסער, דאצו האבען וויר נאָך דיא פֿיעלען קאָסטען איינער האָנוועד-ארמעע צו טראגען — אונד איך ווילל עס היערמיט גאנץ אָפֿפֿען אויסשפּרעכען: וועגן וויר זאָ פֿאָרטפֿאהרען, דיא קאָסטען דער **צווייפֿאכען ארמעע** צו פֿערמעהרען, דאנן קאנן אונס ניעמאלס געהאָלפֿען ווערדען. היער ניטצט קיינע נייע אנלייהע אונד קיינע שטייער-ערהאָהונג, דיא ארמעען פֿרעססען אונס גענצליך אויף."

אללע קאָממיסיאָנס-מיטגליעדער האבען וואָהל העררן וואהרמאנן רעכט געגעבען — אבער דער פֿינאנצ-מיניסטער ערטהיילטע דענגאָך קיינע אויפֿקלערונג! ער אונד טיסאָ זאגטען אללערלייא אויסרעדען, אוים דענען מאן ניכט קלוג ווערדען קאָננטע.

וויר עס אבער שיינט, וויססען דיא העררען טיסאָ אונד סעלל גאנץ גוט, וואס זיא צו טהון האבען, זיא האבען איין בעוואוסטעס ציעל פֿאָר אויגען אונד וואָללען זיך דאהער פֿאָן ניעמאנדעם אירדע פֿיהרען לאססען. וועגן זיא אויך ניכט זאָ געשפּרעכיג זינד אונד מאנכע וויכטיגע איינצעלהייטען איהרעס פּלאנעס ניכט יעדעם אויספּלוידערן, זאָ וויססען זיא דאָך גאנץ גוט, וואס זיא טהוען, אונד דאס עס עבען אים אינטערעססע דער זאכע ליעגט, ניכט אללעס אן דיא גראָסע גלאָקע צו העגגען.

אונזער קאָניג האט צו דער רעגיערונגס-פֿעהיגקייט דעס העררן טיסאָ גראָסעס פֿערטרויען אונד האט איהן יעטצט גאנץ אן דיא שפּיטצע דעס אונגארישען מיניסטעריאומס געשטעללט.—" ליעבער טיסאָ, איך ערנעננע זיא היעמיט צו מיינעם אונגארישען מיניסטער-פּרעזידענטען!" — זאָ לויטען דיא צוויא צייִלען, מיט וועלכען זיינע מאיעסטעט אונזער קאָניג אם 20. אָקטאָבער דען העררן קאָלאָמאן טיסאָ אויף דיא האָכסטע שטעללע אין דער רעגיערונג דעס לאנדעס בערופֿען האטטע. דער קאָניג איזט איבערצייגט, דאס הערר טיסאָ מיט אייזערנעם וויללען אונד מיט פֿעסטער האנד דיא פֿערוואָררענען אונד צעררישטעטען צושטענדע דעס לאנדעס אין איין זיכערעס געלייזע פֿיהרען ווירד.

אין זאָלכען אויסעראָרדענטליכען צייטען, אין דענען דיא נאָטה דען האָכסטען גראד ערריכט, איזט עס עבען בעססער, וועגן יעמאנד אן דער שפּיטצע דער רעגיערונג שטעהט, דער זיך זיינעס גוטען ציעלעס בעוואוסט איזט, אונד דער עס אויך מיט גראָסטער בעהארליכקייט אונד אויסדויער ערדייכען ווילל, אָהנע זיך אום דיא ענטגעגענגעזעטצטען אנזיכטען דער איינצעלנען מענשען צו קיממערן. —

הערר טיסאָ האט יעטצט איבעראלל דיא מעהרהייט אויף זיינער זייטע, זאָוואָהל אים אבגעאָרדנעטענהויזע אלס אויך אים אָבערהויזע; בייגאהע איבעראלל געניעסט ער גראָסעס פֿערטרויען, נירגענד האט ער ערנסטע געגנער: דענן זייט קאָשוטה האט נאך קיין מאנן אין אונגארן איין זאָ אללגעמיינעס פֿערטרויען בעזעססען!

שאָן אלס הערר טיסאָ פֿאָריגען פֿריהלינג אין דאס מיניסטעריאום אונטער ווענקהיים טראט, ערקלערטען וויר אונזערען לעזערן, דאס הערר טיסאָ דער איינענטליכע לייטער דער רעגיערונג ווירד, אונד דאס הערר ווענקהיים נור צום שיינע דען נאמען איינעס מיניסטער-פּרעזידענטען פֿיהרט. שאָן צו עהרען דער אלטען דעאק-פּארטייא וואָללטע מאן ניכט גלייך יעמאנדען אן דיא שפּיטצע דער רעגיערונג שטעללען, וועלכער אימטער דער גראָסטע געגנער דער דעאק-פּארטייא אונד דעס 1867-ער אויסגלייכעס וואר. ווענקהיים מוסטע דאהער אנפֿאנגס מיניסטער-פּרעזידענט זיין, אום דאס פֿערטרויען בייא דער דעאק-פּארטייא צו בעפֿעסטיגען, דא יעדער וואוסטע, דאס ווענקהיים נאָך איינער פֿאָן דער אלטען גארדע איזט, וועלכער בייא דער שאפֿפֿונג דעס 1867-ער אויסגלייכעס מיטגעהאָלפֿען האטטע, אונד דאהער קיין געגנער זיינעס איגענען ווערקעס זיין ווערדע.

אינצווישען וואָללטע אבער אויך דער קאָניג זעהען, וויא זיך הערר טיסאָ אלס מיניסטער בעוועהרען ווירד — אונד דא נון דער קאָניג איינגעזעהען האטטע, וויא הערר טיסאָ אלס מיניסטער דעס איננערן ווירטהשאפֿטעט, וויא ער אללעס מיט פֿעסטער אונד זיכערער האנד לייטעט, וויא ער וועהרענד דער גאנצען צייט זיינער מיניסטערשאפֿט דען 1867-ער אויסגלייך גאר ניכט בעריהרטע אונד וויא ער זיך דאדורך אויך דאס פֿערטרויען דער אלטען דעאק-פּארטייא ערוואָרבען האטטע: זאָ האט איהם יעטצט דער קאָניג דיא גאנצע לייטונג דעס מיניסטעריאומס איבערגעבען!

דער קאָניג מוס זיכער דיא פֿעסטע איבערצייגונג האבען, דאס זיך הערר טיסאָ מיט דעם 1867-ער אויסגלייכע בעפֿריינדעטע, דענן זאָנסט העטטע ער איהן ניכט אן דיא שפּיטצע דער רעגיערונג געשטעללט צו איינער צייט, אין וועלכער עבען דיא ערנייערונג דעס 1867-ער אויסגלייכעס פֿערהאנדעלט ווערדען זאָלל. וועהרענד דיעזער רייכסטאגס-דויער ווירד נעמליך דער 10 יעהריגע טערמין דעס 1867-ער אויסגלייכעס אבלויפֿען, דער אויסגלייך ווירד אלזאָ ערנייערט ווערדען מיססען — אונד הערר טיסאָ, אלס לאנגיעהריגער געגנער דיעזעס אויסגלייכעס, ווירד דא עבען צו בעווייזען האבען, וויא ער דאס פֿערטרויען דעס קאָניגס אונד דאס פֿערטרויען דעס פֿאָלקעס פֿערדיענט.

"שמע ישראל ד' אלקינו ד' אחד!" — בייא דיעזען וואָרטען לעבטע דער פֿאטער וויעדער אויף, וויא איינע קערצען-פֿלאממע, בעפֿאָר זיא ערלישט. ער זאנגטע עבענפֿאללס „שמע ישראל" — אונד שטארב! — — — האט נון מיניסטער הערצפֿעלד זיין וואָרט געהאלטען? — יא! — דער גוטע קאָניג וואָללטע איהן וואָהל אויך אלס יודע בעהאלטען, אבער ער וואָללטע פֿאָן דעם וואָרטע „מיניסטער" אָדער „באראָן" ניכטס מעהר הערען, ער צאָג זיך פֿאָן דיעזער „האָכסטען שטופֿע" צוריק אונד לעבט יעטצט אין הײדעלבערג אלס רעכטשאפֿפֿענער יודע. פֿאָר 14 טאגען האט איהן איין היעזיגער געלעהרטער בעזוכט אונד דיעזער פֿעראָפֿפֿענטליכט יעטצט דיעזע וואהרע מיניסטער-געשיכטע אין איינער היעזיגען צייטונג.

* (דער ערסטע יידישע אָפֿפֿיציער אין דער רוסישען ארמעע.) אלס איינע גראָסע מערקווירדיגקייט ווירד יעטצט אויס אָדעסא געמעלדעט, דאס דער רוסישע קאיזער איינעם יודען צום אָפֿפֿיציער אין זיינער ארמעע ערנאננטע.

☞ פֿאָם ערסטען נאָוועמבער אנגעפֿאנגען ערשיינט דיא „יידישע פעסטער צייטונג" דריימאל-וואָכענטליך. דער פֿיערטעל-יעהריגע פרענומעראציאָנס-פרייז בעטראָגט צווייא גולדען אונד פֿינפֿציג קרייצער, וועלכען בעטראג מאן אן „מ. רייז, רעדאקטער דער יידישען פעסטער צייטונג" צו זענדען בעליעבע.

געשעפֿטסבעריכט.

פעסטער פרייזע.

ווייצען, נייער טהייס-ווייצען 85-פֿפֿינדיגער 5.25 גולדען. — באנאטער 81-פֿפֿינדיגער 4.35 גולד. פעסטער 82½-פֿפֿינדיגער 4.85 גולד' אללעס פער דרייא מאָנאטע אונד פער צאָלל צענטנער.

גערסטע פֿוטטער 3.60—2.40 גול' פער 72 וויענער פֿפֿונד. —

האפֿער נייער 2,23½—2,12½ גול' פער 50פֿפֿד.

קוקורוץ באנאטער 2.60—2.40 גול' פער צאָלל-צטר' אונד פער קאססא.

קאָרן 79—80-פֿפֿד. 3.12½—3.17½ גול.

ווייצען פער אָקטאָבער 4.68—4,65, פער פֿריהיאהר 5.26—5.23 גולד.

האפֿער פער אָקטאָבער 2.23 — 2.24 גולד. פער פֿריה-יאהר 2.40—2.41 גול.

קוקורוץ פער מאי 2.58—2.60 גולד.

מעהל-פרייזע (פער וויענער צענטנער זאמט זאק, פֿרייא אב פעסט) : נומ' 0 : 13 גולד. — קר., נומ' 1 12 גולד. 50 קר., נר' 2 : 12 גולד. — קר., נר' 3 : 11 גול. — קר. נר' 4 : 10 גולד. — קר., נר' 5 : 9 גול. — קר., נר' 6 : 8 גולד. 20 קר., נר' 7 : 7 גול. 20 קר., נר' 8 : 6 גולד. — קר., נר' 8½.

4 גולד. 80 קר., פֿיינע קלייע 2 גולד. 25 קר., גראָבע קלייע 2 גולד. — קר.

הילזענפֿריכטע: גראָסע ווייסע באָהנען 3.80—4, צווערגעל 4, לינזען 5—7, ערבסען 5½—6½, פער צענטנער מאָהן 13½ גולד., בלויער 15½, פער מעטצען. היררן-בריין 4 גול' פער צאָלל-צענטנער. הירזע (קאָלעש) 1.80 — 2., פער 82 פפד. לײנזאמען 10½—11 גולד. פער 150 פפד האנפֿזאמען 3 גולדען פער 60 וויענער פֿפֿונד.

ערדעפפֿעל: פער וויענער צענטנער פֿאָן 1 גול' ביז 1.20 גולד.

שפיריטוס נייע מעטהאָדע 36½—37 קר. פרעס-העפֿע וואארע 38—39 קר.

צוועטשקען. פרימא באָסנישע פֿאס-וואארע 10⅝ 10 גולד. —

צוועטשקענמוס (לעקוואר) 7¼—7¾ גולד.

אונשליטט (חלב), 29—29½ גול.

פעטראָלעאום 10.75—11 גול' (2 פערצענט שקאָנטאָ)

ריבאָל דאָפפעלט-ראפֿפֿינירט 22 גולדען.

פעסטער שלאכטפֿיה-מארקט. בייא דעם אם 14-טען ד.מ. היער אבגעהאלטענען וואָכען-מארקטע וואורדען פֿערקויפֿט 1261 אָכסען דאס פאאר פֿאָן 180 ביז 290 גולד. 1249 קיהע דאס פאאר פֿאָן 145—200 גולדען, 201 מעלק-קיהע דאס פאאר פֿאָן 80—165 גולד., 2180 שטיק שאפֿע דאס פאאר 8 — 18 גול. רינדפֿלייש פער צענטנער 25 גולד. — קר. קר. ביז 28 גולד.

שאפֿפֿעללע דייטש-וואָללינע שאפֿפֿעללע צו 2.60—3.10 גול' פער פאאר. סערבישע אונד טירקישע הייעריגע צו 115—120 גולד.

לאממפֿעללע דייטשוואָלליגע צו 65—70 גולד אללעס פער 102 שטיק.

הייטע וויר נאָטירען: אונגארישע קוה-הייטע 56—66 גול. אָכסענהייטע טראָקענע 60—65 גול. קאלבפֿעללע אָהנע קאָפֿפֿע צו 125—130 גולדען.

לעדער. פֿפֿונדהייטע איבער 40-פפֿד. 103—104 fl. איינמאל פֿערזעטצטע טערצען פֿאָן 22—25-פפֿד. 103 —105 גולד., צווײמאל פֿערזעטצטע טערצען 30—35-פפֿד, 100—102 גול. דריימאל פֿערזעטצטע טערצען פֿאָן 35-45פפֿד. 105—106 גול.

קאלבלעדער מיטטעל 255—265 גולדען פֿיינעם 275—280 גול.

שאפֿוואָללע. אין פֿאָריגער וואָכע וואורדען געגען 700 צטר. פֿערקויפֿט אונד צוואר: 180 צטר' רוסישע „פערגאָן" צו 100 גולד. 90 צטר' מיטטעל איינשורען פֿיר טוך 104—105 גולד. — 100 צטר. געבירגס-זאָממער וואָללען 109— 110 גול. — 70 צטר' דעטטאָ באטשקאער 80 גול. 80 צטר. דעטטאָ העוועשער צו 93—94 גול. — 70 צטר' באטשקער איינשור 77—78 גולד. אונד 40 צטר. לאממוואָללען צו 95—96 גולד. אין דען פרייזען איזט געגען דיא פֿאָריגע וואָכע קיינע וועזענטליכע פֿערענדערונג איינגעטרעטען. —

אים וויינגעשעפֿטע הערשט נאָך אימטער גראָסע לעבלאָזיגקייט; דיא היעזיגען ווייןהענדלער פֿערזעהען זיך נור מיט דעם נאָטהווענדיגסטען בעדארף אין אלטעם וויין, וויל זיא דיא פֿאָלליענדונג דער וויינלעזע אבווארטען אונד זאָ לאנגע פֿאָן דיעזער זייטע קיינע קויפֿלוסט געצייגט ווירד, איזט קיינע בעססערונג צו ערווארטען. דער געזאממטע וואָכען-אומזאטץ וואר 1000 איימער ווייסווײנע צו 6—7'50 גולד., ראָטהווײנע צו 8—10 גולד., אין ווערשעטץ וואורדע פֿאָן היעזיגען וויינהענדלערן דער איינקויף בעגאָננען אונד איזט ביז הייטע צום פרייזע פֿאָן 2—2.50 גולדען געקויפֿט וואָרדען. —

וויענער פרייזע.

שפיריטוס: פֿרוכט-שפיריטוס 36½ קר.

ווייצען. פֿערקויפֿט 25000 צטר. פרייזע אונפֿערענדערט, באנאטער 85—86פפֿד. 5.40—5.50 גולדען אין וויען פער צטר.

קאָרן נידער 79 — 80- פפֿינדיג 3,50 — 3.60 גולדען פער 80 וויענער פפֿד. —

האפֿער אונגארישער אונגעריטערטער אב וויען 50-פפֿד 4.80—4.95גולדען פער צטר'. —

קוקורוץ אונגארישער אב וויען פער צטר' 2.80—3 גולד.

גערסטע סלאָוואקישע אין וויען 70—73-פפֿד. 3.85 —3,95 גול' פער 72 וויענער פֿפֿונד.

ווייצענמעהל, נומ' 0, 13— 14 גול', נר' 1 12½ — 13½ גול., נר' 2, 11—12 גול. נר' 3, 9.25—10.25 גול. פער וויענער צטר.

קאָרנמעהל, נומ' 1, 9 — 9½ גולד., נומ' 2 7.25—8. גולדען פער וויענער צטר.

לאָטטאָ-ציעהונג פֿאָם 16. אָקטאָבער 1875.
וויען 14 18 70 62 55

פֿעראַנטוואָרטליכער רעדאקטער: מאיר בר"י רייז.

קאנקורז.

אין דער געפֿערטיגטען איזראעליטישען קולטוסגעמיינדע איזט מיט ענדע אָקטאָבער לויפֿענדען יאהרעס דיא שטעללע איינעס טיכטיגען בעל תפלה ושוחט צו בעזעטצען. רעפֿלעקטירענדע, וועלכע בערייטס אין קהלות קדושות פֿונגירט אונד קבלות פֿאָן אנערקאננטען ראבבינערן האבען, ווערדען צו איינעם פראָבע-פֿאָרטראגע צוגעלאססען. יאהרעסגעהאלט 480 גולדען נעבסט כפולים, האלבער שחיטה, פֿרייעם קווארטיערע אונד נעבענעמאָלומענטען. נור דעם אקצעפטירטען ווערדען דיא רייזע-שפעזען פֿערגיטיגט. —

Der Vorstand der isr. Cultusgemeinde
Nyiregyháza.

פֿרוכטפרייז-טאבעללע

פֿריכטע	קוואליטעט-געוויכט	פער צאָלל-צטר
ווייצען, נייער באנאטער	81	4.35—4.25
" "	82	4.55—4.45
" "	83	4.75—4.65
" "	84	4.90—4.80
" "	85	5.10—5.—
" "	86	5.25—5.15
" טהייס	81	4.50—4.40
" "	82	4.70—4.60
" "	83	4.85—4.75
" "	84	5— —4.90
" "	85	5.15—5.05
" "	86	5.25—5.20
" פעסטער בֿאָדען	81	4.30—4.20
"	82	4.50—4.40
" "	83	4.70—4.55
" "	84	4.90—4.80
" "	85	5.05—4.95
" "	86	5.15—5.10
" וויעסעלבורגער	81	4.50—4.40
" "	82	4.70—4.60
" "	83	4.85—4.75
" "	84	5.——4.90
" "	85	5.15—5.05
" "	86	5.25—5.20
		פער מעטצ'
קאָרן	80	3.20—3.10
גערסטע מאלץ	72	3.15—2.65
" פֿוטטער	72	2.55—2.35
האפֿער	50	2.22—2.17
קוקורוץ באנאטער	פער מעטצען	2.50—2.55
אנדערע גאטטונג	צענטנער	2.60—2.40
הירזע	75	2.10—2.—

קורז-טאבעללע פֿאָם 16 אָקטאָבער

באללען-מעהל	fl.	kr.
נומער 0	23	—
" 1	22	10
" 2	21	20
" 3	19	50
" 4	17	70
" 5	16	—
" 6	14	50
" 7	12	80
" 8	10	60
" 8½	8	50

געלד-קורז	fl.	kr.
זילבער-אגיא	103	15
דוקאטען	5	34
פֿראנקרייך-אונגארישעס 8 גולדען גאָלד-שטיק (20 פֿראנקס)	8	93
נאפאָלעאָנדאָר	8	93
פרייסישע טהאלער (קאססענאנווייזונגען)	1	68
רוסישע רובעל	1	52

לאָזע	fl.	kr.
1864-ער לאָזע צו 100 גולדען	134	25
דעטטא צו 50	133	50
1860-ער גאנצע לאָזע	111	70
דעטטא פֿינפֿטעל	117	25
1854-ער 4 פערצענטיגע שטאאטס-לאָזע	104	80
1839 ראטהשילד-לאָזע גאנצע	273	—
דעטטא פֿינפֿטעל	245	—
קאסא רענטענשיינע	23	25
קרעדיט-לאָזע	163	50
טריעסטער לאָזע פער 100 גולדען	110	50
טריעסטער לאָזע פער 50	56	50
דאנוי-דאמפֿשיפֿפֿ-פֿאהרט-לאָזע	94	—
סאלם צו 40 גולדען	36	—

	fl.	kr.
פאלפֿי צו 40 גולדען ק. מ.	25	25
קלארי צו 40 " "	25	75
סט. גענאיס צו 40 " "	27	25
אָפֿנער צו 40 " "	26	20
ווינדישגרעטצער צו 20 גולדען ק. מ.	23	25
וואלדשטיין צו 20 " "	20	25
קעגלעוויטש צו 10 " "	12	—
רודאלפֿסלאָזע צו 10 " "	13	25
סטאניסלויער צו 20 " "	15	75
אינסברוקער לאָזע	16	40
זאלצבורגער לאָזע צו 20 גולדען	16	—
קראקויער לאָזע	14	75
טירקען לאָזע	37	25
דעטטא 120 פֿראנקס איינצאהלונגען	—	—
אונגארישע פרעמיען-לאָזע א 100 גולדען	79	40
דעטטא צו 50 גולדען	79	—
וויענער-לאָזע	103	—

ווערטה-פאפיערע	fl.	kr.
אונגארישע גרונדענטלאסטונגען	81	56
טעמעשוואר-באנאטער	80	75
זיעבענבירגישע	78	75
גאליציש	87	75
בוקאווינער	86	75
אונגארישע אייזענבאהן-אנלעהען	101	50
וויינצעהענט-אבלאזונגס-אבליגאציאָנען	76	—
פעסטער שטראסען-באהן	205	—
אָפֿנער שטראסענבאהן	55	—
מוניציפאל-באנק	20	—
אנגלא-באנק I. עמיסיאָן	34	50
אונגארישע באָדען-קרעדיט	60	25
שפאר- אונד קרעדיט-פֿעראיין	80	—
אונגארישע קרעדיט-באנק	205	—

	fl.	kr.
פעסטער קאממערציאל-באנק	795	—
פעסטער געווערבע-באנק	230	—
פֿראנקא-אונגארישע	38	75
אינדוסטריע-באנק-אקציען	61	—
אָפֿנער קאממערציאל-באנק	146	—
לאנדעס צענטראל-שפאר-קאססא	88	50
אָפֿנער בירגערליכע	—	—
פעסטער ערסטע פֿאטערלענדישע	2390	—
פעסטער פֿאָרשטעדטישע	51	—
פעסט-אָפֿנער הויפטשטעדטישע	137	50
דעטטא צווייטע עמיסיאָן	—	—
פֿאנדבריעפֿע דער אונגארישען באָדענקרעדיט צו 5 איינהאלב פערצענט	86	50
דער אונגארישען היפאָטהעקען-באנק צו 5 איינהאלב פערצענט	78	75
דער אונגארישען אללגעמיינען באָדענקרעדיט-אנשטאלט צו 5 אונד איינהאלב פערצענט	86	50
דעטטא צו 6 פערצענט	88	25
דער פעסטער קאממערציאל-באנק	88	25
קעטטען-בריק-אקציען	85	75
נארד-אָסט-באהן	115	50
אלפֿאלד-פֿיומאנער	123	—
אונגארישע אָסטבאהן	46	50
טהייס באהן	182	50
זיעבענבירגער באהן אקציען	—	—
קאשוי-אָדערבערגער באהן אקציען	120	50
פֿראנץ-יאָזעפֿס באהן אקציען	160	—
קארל-לודוויג-באהן אקציען	210	—
לעמבערג-טשערנאוויטץ-יאסי באהן	130	—
קרעדיט-אקציען	207	70
באנק-	927	—

Eigenthümer u. verantwortlicher Redakteur M. REIS.

Budapest, 1875. Druck v. Moritz Burian, Waitznerboulevard, Marokkanerhof.

* (6000 גולדען ערשפארט.) דער מיניסטער דעם אינגערן, קאלאמאן טיסא, דער נונמעהר אויך צום מיניסטער-פרעזידענטען ערנאננט ווארדע, זוכט אויך אוים דיעזער אמטער-פעראייניגונג איינע ערשפארונג פיר דען שטאאט צו ערציעלען. ער ווירד נעמליך נור אלס מיניסטער-פרעזידענט אונד ניכט אויך אלס מיניסטער דעם אינגערן זיין געהאלט בעציעהען. ער ווירד איינען שטאאטס-סעקרעטער ערנעננען, דער זיינע שטעללע פערטרעטען זאלל. נון בעטרעגט דאס געהאלט איינעם מיניסטערס 12000 גולדען, דאס געהאלט איינעם שטאאטס-סעקרעטערס אבער נור 6000 גולדען. עס שטעללט זיך היעבייא אלזא איינע ערשפארונג פאן 6000 גולדען הערוים.— אויך גוט!

* (איינע שענדליכע געוואלטטהאט אין רוסלאנד.) אין לוק (אין רוסלאנד) ווארדע אונלענגסט פאן דען סאלדאטען דער נאמענסטאג דעם רוסישען קאיזערס געפייערט. דיא גראססארטיגען פארבערייטונגען ווארדען געטראפפען, אום דיעזעם פעסט מאגליכסט גלענצענד צו פעראנשטאלטען. עס איזט דאהער גאניץ נאטירליך, דאס אויסער דען סאלדאטען אויך איינע גראססע מענגע דער בעפאלקערונג אוים דען שטעדטען אונד דארפערן הערבייא געאיילט וואר. אום דיא גראסארטיגע בעלייכטונג אונד דאס קינסטליכע פייערווערק אנשויען צו קאננען. גאניץ בעזאנדערס ווארען עס דיא פרויען אונד טאכטער דער רייכען יידישען קויפלייטע דער גאנצען אומגעגענד, וועלכע אין איהרעם גלענצענדען אונד טהייערען שמוק ערשיענען זינד. אלס דאס פייערווערק אבגעבראננט ווארדע, אונד דיא צאהלרייכע מענגע דער צושויער ענטציקט פאר פריידע וואר - דא מאכטע איין טהייל דער סאלדאטען איינע זאלבע בעוועגונג רונד הערום, דאס דיא ווייבליכען צושויער זיך פלאטצליך וויא פאן איינער מויער אומרינגט זאהען, אהנע נאך ערגענד איינער זייטע איינען אויסוועג צו האבען. דיעזע וואוסטען ניכט גלייך, וואס דענן דא בעאבזיכטיגט ווערדע. פלאטצליך ריעף איינע שטיממע אין שפאטטישעם טאנע: „סאלדאטען, אונטערהאלטעט אייך! עס ווירד אייך ניכטס געשעהען!" גלייכצייטיג ווארדען דיא פייערווערקע אויסגעלאשט אונד דיא ווילדען סאלדאטען זינד וויא רייבער איבער דיא ווייבער אונד טאכטער הערגעפאללען. דיא גרויזאמקייט דער סאלדאטען וואר איינע שרעקליכע; דען פרויען ווארדען אללע שמוקזאכען געראובט; דאס וואר אבער נאך ניכט גענוג! — דיא סאלדאטען ערפרעכטען זיך זאגאר, אן דען בערייבטען פרויען — יא זעלבסט אן דען אונערוואכסענען מעדכען — איינע שענדליכע טהאט צו בעגעהען! — דאס געשרייא וואר הערצ-צעררייסענד; פיעלע פרויען אונד מעדכען, דיא פיר איהרע טוגענד קעמפפטען אונד דען רויהען סאלדאטען זיך ניכט ערגעבען וואללטען, ווארדען געטאדטעט; אויך צאהלרייכע מאננער, וועלכע הערבייא געאיילט ווארען, אום איהרע פרויען אדער טאכטער צו פערטהיידיגען, ווארדען פאן דען ווילדען סאלדאטען ערשטאכען. אויך איינע גרעפין מיט איהרער אכטצענ-יעהריגען טאכטער, וועלכע זיך דער טהיערישען לוסט דער סאלדאטען ניכט ערגעבען וואללטען, ווארדען שאנונגסלאז געטאדטעט! — וויא עס הייסט, ריהרט דיעזער שקאנקאל ניכט בלאס פאן דען געמיינען סאלדאטען הער, זאנדערן ווארען אויך דיא געבילדעטען אפפיציערע היעבייא בעטהייליגט. יא, דיעזע וואוסטען שאן פריהער פאן דיעזעם פלאנע, דען זיא וואהרשיינליך נאך אונטערשטיטצטען. איינער דער אפפיציערע ווארנטע נעמליך זיינע קווארטיערס-פרויא אונד דע'ען טאכטער, דאס זיא אן דער פייערליכקייט ניכט טהיילנעהמען מאגען. דא זיעהט מאן יא, דאס דער מאנן געוואוסט האט, וועלכ' שענדליכען פלאן מאן גענען דיא צושויענדען ווייבער אויסצופיהרען בעאבזיכטיגטע. אבער נאך מעהר! אלס דיא זא ארג מיסהאנדעלטען לייטע פאר דעם גענעראל קלאגע פיהרטען, דא האט ער זעלבע מיט שטרענגע אבגעוויעזען, אהנע זיא רעכט אנהארען צו וואללען. דיא אונגליקליכען טעלעגראפירטען דאנן אן דען קאיזער נאך פעטערסבורג. אבער דיא דעפעשע ווארדע וואהרשיינליך אונטערשלאגען, אהנע דעם קאיזער צו געזיכטע געקאממען צו זיין, דא דיא סאלדאטען בלאס דען בעפעהל ערהיעלטען, נאך קיעוו צו געהען, וואו נייע מיליטער-איבונגען שטאטטפינדען ווערדען. פאן איינער שטראפע יעדאך איזט ביז הייטע נאך קיינע רעדע, אונד דאך ווירדע דער רוססישע קאיזער דיעזען אונערהארטען געוואלט-שטרייך זעהר הארט בעשטראפען, דא היעדורך יא דיא פייער זיינעם איינעגען נאמענסטאגעס פאר אללער וועלט געשענדעט ווארדע. פרייליך געשיעהט אין רוסלאנד לײדער גאר מאנכעס, וואפאן דער קאיזער ניע עטוואס ערפאהרט.

* (קאמישער וואונש איינעם שטערבענדען.) אין וויען האט זיך דיעזער טאגע איין הויפטמאנן, נאמענס פייכט, ערשאססען. ער ליעס איינען בריעף צוריק, ווארין ער אנגיבט, דאס אן זיינעם טאדע ניעמאנד שולד האבע, אלס דיא יודען. דער שטערבענדע שפריכט דאהער דען קאמישען וואונש אוים: „עס מאגען דאך אללע יודען, פאן ראטהשילד אנגעפאנגען ביז צום לעטצטען „פינקעל-יודען", געהענגט ווערדען, דא עס זאנסט אין דער וועלט ניכט בעססער ווערדען קאנן!" דער מאנן דירפטע פעללייכט אין דיא האגרע איינעם געוויססענלאזען וואוכערערס געפאללען זיין, וועסהאלב ער זא זעהר אין שולדען געראטהען איזט, דאס ער זיך דאס לעבען נאהם. וואהער אבער דער צארן געגען אללע יודען? עס מוס דאהער דער גאנצע וואונש אלס האכסט קאמיש ערשיינען, דען עבען נור איין זעלבסט-מארדער האבען קאנן. הייטצוטאג וויים שאן יעדער, דאס געלד איינע וואארע איזט, וויא יעדע אנדערע. דער איינע גיבט עס זא טהייער אלס ער וויללי, אונד דער אנדערע מוס עס יא ניכט נעהמען. האט איהן דענן דער יודע געצוואונגען, דאס ער זיך בייא איהם געלד לייהע?

* (איין זעלטענער צופאלל) ערייגנעטע זיך אין איינעם גאליצישען דארפע אונווייט נייא-סאנדעץ. אין איינער דארטיגען יידישען פאמיליע איזט נעמליך אן איינעם אונד דעמזעלבען טאגע איינע האכצייט, איינע געבורט אונד איין טאדעס-פאלל פארגעקאממען. נאך דער חופה, אלס זיך עבען דיא האכצייטס-געסטע אם בעסטען אונטערהאלטען האבען, ווארדע דיא מוטטער דער ברויט פאן איינעם קנאבען ענטבונדען. דאדורך ענטשטאנד איינע דאפפעלטע פריידע — אונד מאן האטטע דאהער אויפס נייע צו טרינקען אנגעפאנגען! — לײדער דארף אבער איינע יידישע שמחה ניכט אונגעשטארט בלייבען. דער פאטער דעם ברייטיגאמס האטטע צו פיעל געטרונקען, ער ווארדע פלאטצליך פאם שלאגע געריהרט אונד נאך ווענינען איינענבליקען וואר ער טאדט.

* (אין דער סוכה פערבראננט.) אין סענט-פעטער האט איין יודע, נאמענס מאזעס איציק, אין דער נאכט פאם 18-טען אויף דען 19-טען אקטאבער אין זיינער סוכה געשלאפען. געגען מיטטערנאכט קאמען נון 2 בויערן-יונגען אונד האטטען דיא טראקענע סוכה אנגעצינדעט, וואראויף זיא זיך פליכטעטען. אין איינעם אויגענבליקע וואר דיא סוכה איינע פלאממע אונד דער דארין שלאפענדע יודע ווארדע פערבראננט! — דער פערבראננטע יודע הינטערלאסט איינע וויטווע מיט 3 אונפערזארגטען קינדערן. — דיא צווייא בויערן-יונגען ווארדען בערייטס אויספינדיג געמאכט אונד פערהאפטעט. — זא מעלדעט דיא היעזיגע אונגארישע צייטונג „קעלעט נעפע".— וויר גלויבען, דאסס דאס גאנצע גליק בייא דיעזער געשיכטע איזט: דאס זיא פאן אנפאנג ביז צו ענדע ערלאגען איזט; דענן ערסטענס האטטען וויר אין דיעזען רעגנערישען טאגען קיינע זאלכע טראקענען סוכות, אונד צווייטענס בעצייכנעט ניכט דער הערר צייטונגס-שרייבער, אין וועלכעם סענט-פעטער דיעזע ליגע וואר? — אין אונגארן עקסיסטירען 27 ארטשאפטען, וועלכע סענט-פעטער הייסען.

„אבות אבותיה" האבען היער געלעבט — אונד דאך איזט זיא ניכט אהנמעכטיג געווארדען, אלס איך איהר אונזערע רייזע נאך שפאניען פערקינדעטע!"

„וויא וואנן הייסט דוא מיך „אלטע פרויא"? (ריעף שפרה) בין איך דיר צו אלט, זא נימם דיר איינע יונגע! מיך הייסט ער איינע אלטע פרויא! איך זאגע דיר, דאנקע אונד לאבע גאטט, דאס דוא איינע אלטע האסט; דיא איזט בעססער אלס איינע יונגע! אין אונזערען יונגען מעדכען איזט ניכט זאפט, ניכט קראפט! — ווענן נור איין „לופט-צוג" אדער איינע „צוג-לופט" איזט — איך וויים זעלבסט ניכט, וויא מאן דאס הייסט — דא פאללען זיא גלייך, וויא דיא פליעגען. האבען וויר אין אונזערער יוגענד געוואוסט, וואס איינע צוג-לופט איזט? מיט דען היינטיגען מעדכען האט מאן נור אנגסט אונד שרעקען. אבענדס קאממט הדסה אין דיא שטובע, וויא איך עבען ליכט בענשען וואללטע, איך זעהע מיר זיא אן, דא האט זיא קאפפ-שמערצען! פאן וואס? — דאס וויים איך זעלבסט ניכט! — מלכה נעהט זיך דען גאנצען פרייטאג נאכמיטטאג שפאציערען — אונד אלס זיא יעטצט הארט, וויא דיא עלטערן פיר איהר גליק זארגען, דא פאללט זיא אין אהנמאכט! וואו העטטע מאן צו מיינער צייט געהארט, דאס איין מעדכען אין אהנמאכט געפאללען ווערע? פאר פיעלעם ארבייטען האטטע מאן ניכט איינמאל צייט, אין אהנמאכט צו פאללען. — אבער פרייליך ווענן מאן שפאציערען געהט . . . נון מלכה, ווארום זיטצעסט דוא ווידער וויא איין שטיין? שפריך דאך איין ווארט!"

„ליעבע מוטטער! (זאגטע הדסה) איבערלאססע זיא מיר, איך ווערדע זיא בערוהיגען, זיא איזט אנגעגריפפען!"

„אנגעגריפפען? (ריעף שפרה) ווידער איין נייםאדישעס ווארט! מיינעטוועגען. ווענן דוא עס בעססער פערשטעהסט אלס איך, בערוהיגע דוא זיא! זארגע נור דאפיר, דאס זיא איין אנדערעס געזיכט מאכע, ווענן דער ברייטיגאם קאממט!" —

„נא, דאס העטטע איך מיר ניכט געדאכט! (זאגטע בענעדיקט) רבותי וויר וואללען בענשען!" אונד מאן האטטע אויך רוהיג אבגעבענשט. דיא אורחים וואללטען היער אין דיעזע הייקלען פאמיליענ-אנגעלעגענהייטען ניכט דריינשפרעכען אונד זיא ווארען אויך פראה, אלס עס צום בענשען קאם, דא זיא זיך ענטפערנען קאננטען.

אלס נון בענעדיקט מיט זיינער פאמיליע אלליין וואר, דא זאגטע ער: „איך האטטע מיר אויך איין פערגניגטערעס ענדע דיעזעס היילינען פרייטאג-אבענדס פארגעשטעללט. מלכה זיטצט מיר דא דען גאנצען אבענד פערטראכט אונד נאכדענקענד אונד שפריכט קיין ווארט! זיא פערשטארט מיר דען ליעבען היילינען שבת! העטטע איך דאס פאראויסזעהען קאננען, זא ווירדע איך עטוואס בעססערעס געטהאן האבען, אלס מיר דען אבענד מיט איהר צו פערדערבען. איך וואר זא פראה אונד זא פערגניגט, וויל איך ראכטע, זיא זא פריידינ צו שטיממען; אבער לײדער דארף איינע יידישע שמחה ניכט אונגעשטארט בלייבען! — ווענן זא איין מעדכען הארט, וואס פיר איינען ברייטיגאם עס בעקאממט, וויא איהן זאנאר פרעמדע מענשען ריהמען — דא פאללט עס אין אהנמאכט! שאנע געשיכטע! דאס זאללטע יאססען וויססען! דער גוטע פאטער מיינט, זיין קינד גליקליך צו מאכען! עלטערן האבען לײדער קיינען דאנק פאן איהרען קינדערן — דאס איזט שאן איינע אלטע געשיכטע. אבער עס איזט שפעט, איך געהע צו בעטטע!" — — „דוא געהסט דאך ניכט אים צארנע וועג, ליעבער פאטער!" (זאגטע הדסה). —

„נאררעלע! דיר צירנע איך ניכט, אבער מלכה בעניממט זיך גאר ניכט גוט!"

„פאטער! זייא אויך איבער מלכה ניכט באזע! לאסס, מיך נור מיט איהר שפרעכען. גלויבע מיר, זיא ווירד מארגען גאנץ וויא אויסגעוועכסעלט זיין!"

„דוא ביזט איין גוטעס קינד! (זאגטע בענעדיקט) נון, זיעה' וויא דוא מלכה אנדערש מאכסט! — מלכה! בעפאר איך שלאפען געה', וויל איך דיר נאך איין געהיימניס אנפערטרויען! האסט דוא פארגעסטערן בייא מיר איין האלזבאנד מיט פערלען אונד דיאמאנטען געזעהען? ווייסט דוא, וועם דאס געהארען ווירד? איך זאגע ניכטס; אבער ווענן איינע ברויט אין מיינעם הויזע איזט, אונד דער ברייטיגאם איזט צום ערסטען מאלע צו טישע איינגעלאדען, זא מוס זיא איינען שאנען שמוק טראגען. וויל ער איהר איין בעססערעס שענקען, זא איזט ער יא רייך גענוג. — נון! לאכסט דוא נאך ניכט? געה', מיט דיר איזט הייטע ניכט אנצופאנגען. גוטע נאכט!"

נאכדעם זיך בענעדיקט ענטפערנט האטטע, זאגטע שפרה: „ביזט דוא ווערשה. דאס מיין מאגן זא גראסע שטיקע אויף דיך האלט? דוא האסט דיך זא פערענדערט, דאס דיך דיינע אייגענען עלטערן ניכט ערקעננען ווערדען! וויא איזט עס דיר מאגליך, זא אין דיך היניינ-רעדען צו לאססען, אהנע אנטווארט צו געבען? דוא ווייסט, וויא ליעב וויר דיך האבען, אונד זאגסט אונס ניכט איינמאל, וואס דיר פעהלט!"

(פארטזעטצונג פאלגט.)

דאס אונגארישע פֿאָלק איזט איבערצייגט, דאס הערר טיסאָ קיין גראָססער פֿריינד דער עסטעררייכער איזט, אום איהנען אללעס צום שאדען אונגארנס נאכצוגעבען. וועגן נון הערר טיסאָ דען אויסגלייך מיט עסטעררייך ערנייערן ווירד, זאָ ווירד דאס פֿאָלק אין זיינעם גראָססען פֿערטרויען צו טיסאָ בערוהיגט זיין; עס ווירד וויססען, דאס הערר טיסאָ זיין געליעבטעס פֿאטערלאנד אן עסטעררייך ניכט פֿערראטהען אונד פֿערקויפֿט האט. — אין דיעזער אויסעראָרדענטליכען וויכטיגען צייט איזט דאהער נור הערר טיסאָ צור לייטונג דעם אונגארישען מיניסטעריאומס בעפֿעהיגט אונד בערעכטיגט!

פֿערשיעדענע נייאינקייטען.

*(דער קאיזער פֿאָן דייטשלאנד, אין איטאליען!) פֿאָללע זעכס טאגע פֿערוויילטע קאיזער ווילהעלם אין מאילאנד אלס גאסט דעם קאָניגס פֿאָן איטאליען. — טראָטצדעם יעטצט נור ראָם דיא רעזידענצשטאדט דעם קאָניגס פֿאָן איטאַליען איזט, זאָ ווירד דיעזער פֿאָן זיינען קאיזערליכען גאָסטען דאָך ניכט אין ראָם, זאָנדערן נור אין מאילאנד בעזוכט. זאָוואָהל אונזער קאיזער אלס אויך דער קאיזער פֿאָן דייטשלאנד וואָללטען דעסהאלב ניכט נאָך ראָם קאָממען, אום ניכט דאָרט אויך מיט דעם פּאפּסטע צוזאממענקאָממען צו מיססען. — דאס וועָרע גאר איין זעהר אונליעבזאמער אונד אונאנגענעהמער בעזוך! — בייא דיעזער צווייא-הערשער-צוזאממענקונפֿט אין מאילאנד וואר עס זעהר אויפֿפֿאללענד, דאס אויך ניכט פֿירסט ביסמארק דאבייא וואר. מאן רעכנעטע גאנץ בעשטיממט, דאס קאיזער ווילהעלם אויף זיינער רייזע נאך איטאליען פֿאָם פֿירסטען ביסמארק בעגלייטעט ווערדען ווירד. — וואר עס יא דאָך נור ביסמארק, וועלכער אים יאהרע 1866 מיט איטאליען איינען בונד געגען עסטעררייך געשלאָססען האט, וואָדורך עבען איטאליען צו זיינער יעטציגען גראָססע געלאנגטע? וואר עס יא דאָך נור דערזעלבע ביסמארק, וועלכער דורך דיא בעזיעגונג נאפּאָלעאָנס, דען איטאליענערן צור בעזיטצ-ערגרייפֿונג ראָם'ס פֿערהאָלפֿען האטטע? — ווארום קאם אלזאָ ניכט ביסמארק נאך איטאליען, וואָ ער דאָך זיכער פֿאָן דער בעפֿאָלקערונג מיט פֿריידע עמפּפֿאנגען ווערע? פֿיעלע מיינען, ער געטרויטע זיך דאהער ניכט נאך איטאליען צו קאָממען, וויל ער דאָרט דיא פֿיעלען גייסטליכען פֿירכטעטע. דיא גייסטליכקייט, געגען וועלכע ער זאָ הארטנעקיג קאָמפּפֿט, העטטען זיך געגען זיין לעבען פֿערשוואָרען! — אנדערע וויע־ער מיינען, ביסמארק זייא יעטצט קראנק אונד זיין קראנקהייטס-צושטאנד ערלויבע איהם ניכט, דיא בעשווערליכע ווייטע רייזע נאך איטאליען צו מאכען. ער ווערדע שאָן אים לויפֿע דעם ווינטערס זעלבסט דען קאָניג וויקטאָר עמאנועל בעזוכען — אונד צוואר אין ראָם! — — וויא דיא אמטליכען דעפּעשען מעלדען, וואורדע קאיזער ווילהעלם אויף זיינער רייזע אונד בייא זיינער אנקונפֿט אונד אנוועזענהייט אין איטאליען מיט גראָססער פֿריידע אונד האָכסטער בעגייסטערונג עמפּפֿאנגען. — אויף אללע אנשפּראכען אנטוואָרטעטע קאיזער ווילהעלם, דאס דער פֿריעדע אונד דיא פֿריינדשאפֿט צווישען דייטשלאנד אונד איטאליען אויך דען וועלט-פֿריעדען בעדייטען. — בייא דער גראָססארטיגען מאהלצייט, וועלכע דער קאָניג פֿאָן איטאליען צו עהרען זיינעס גאסטעס, דעם קאיזערס פֿאָן דייטשלאנד, פֿעראנשטאלטען ליעס, ערהאָב קאָניג וויקטאָר עמאנועל דען בעכער אונד היעלט פֿאָלגענדען טרינק-שפּרוך: „איך טרינקע אויף דאס וואָהל זיינער מאיעסטעט, דעם דייטשען קאיזערס, מיינעס ליעבען ברודערס (דיא הערשער הייסען זיך „ברודער"), מיינעס טהייערען גאסטעס אונד פֿריינדעס; איך טרינקע אויף דאס וואָהל איהרער מאיעסטעט דער קאיזערין אויגוסטא אונד דער געזאממטען קאיזערליכען אונד קאָניגליכען פֿאמיליע פֿאָן פּרייסען! — ערלויבען מיר אייערע מאיעסטעט, בייא דיעזער גליקליכען געלעגענהייט, אים נאמען דער גאנצען איטאליענישען בעפֿאָלקערונג, דען וואונש אויסצושפּרעכען, דאס דיא פֿריינדשאפֿט צווישען דייטשלאנד אונד איטאליען אויף עוויגע צייטען ערהאלטען בלייבע!" — — היערויף ערווידערטע דער קאיזער פֿאָן דייטשלאנד מיט פֿאָלגענדעם טרינקשפּרוכע: „„איך דאנקע אייערער מאיעסטעט פֿיר דיא גנעדיגען וואָרטע, וועלכע זיא אן מיך געריכטעט האבען. איך בין זעהר גליקליך דאריבער, דאס מיר ענדליך געגאָננט וואר, דען ליעבענס-ווירדיגען בעזוך, וועלכען מיר אייערע מאיעסטעט פֿאָר 2 יאהרען אין בערלין אבשטאטטעטען, יעטצט צו ערווידערן; וויא דיעס זייט לאנגער צייט מיינע אבזיכט וואר. איך בין טיעף געריהרט פֿאָן דעם הערצליכען עמפּפֿאנגע, וועלכען איך פֿאָן זייטע אייערער מאיעסטעט אונד אין דיעזעם שאָנען לאנדע געפֿונדען האבע. — איך וויס, דאס דיא פֿריינדשאפֿט צווישען דייטשלאנד אונד איטאליען איינע בלייבענדע בירגשאפֿט דעם אייראָפּעאישען פֿריעדענס בילדען ווערדע! איך געבע מיך גערנע דער האָפֿפֿנונג הין, דאס דיעזע בעציעהונגען זיך אימרמער גלייך בלייבען ווערדען — אונד מיט דיעזעם וואונשע טרינקע איך אויף דאס וואָהל אייערער מאיעסטעט!"" — — דאס אומארמען אונד קיססען דער ביידען הערשער בייא איהרער בעגעגנונג ווערדען אלס זעהר הערצליך געשילדערט — אונד וויר וואָללען נון דיעזען בעריכט מיט דעם וואונשע שליעסען: געבע גאָטט, דאס דיא פֿיעלען פֿריעדענס-פֿערזיכערונגען, וועלכע וויר שאָן זייט פֿיער יאהרען בייא בעגעגנונג דער מאָנארכען האָרען, זיך ענדליך אויך דאהין פֿערווירקליכען, דאס דיא גראָססען ארמעען אונד דיא אונגעהייערען קריעגס-ריסטונגען איבערפֿליססיג אונד דאהער אויך בעזייטיגט ווערדען!—

*(פּרינץ לעאָפּאלד פֿאָן באיערן), דער שוויעגערזאָהן אונזערעס קאיזערס, האט איין ברוסט-ליידען בעקאָממען. דיא אָרצטע ערטהיילטען איהם דאהער דען ראטה, זיך פֿיר 5 מאָנאטע נאָך אלגיער (נאָרד-אפֿריקא) צו בעגעבען, וואָ דיא לופֿט איינע פֿיעל ריינערע איזט. זיינע פֿרויא, דיא ערצהערצאָגין גיזעלא, ווירד דיא רייזע נאָך אלגיער מיטמאכען, אום פֿיר דיא געזונדהייט איהרעס מאננעס זעלבסט זאָרגע צו טראגען.

*(אין אססענטירונגס-אנגעלעגענהייטען.) דער מיניסטער האט אין אססענטירונגס-אנגעלעגענהייטען פֿיר׳ס יאהר 1876 זאָעבען איינען ערלאס פֿערזענדעט. איינבערופֿען ווערדען אללע מיליטער-פּפֿליכטיגען, וועלכע אין דען יאהרען 1854, 1855 אונד 1856 געבאָרען וואורדען. דיא אויסציגע אוים דען מאטריקען מיססען ביז ענדע דיעזעס מאָנאטס דער בעהאָרדע אונטערברייטעט ווערדען. היא מאטריקען-אויסציגע מיססען געפּריפֿט ווערדען. אָב זיא מיט דער פֿאָלקס-צעהלונג איבעראיינשטיממען. וואָ מאן זיך נאָך דער פֿאָלקס-צעהלונג ריכטען מוס (דא אין פֿריהערען יאהרען דיא מאטריקען נאָך ניכט איבעראלל איינגעפֿיהרט וואָרען), דא מיססען דיא עלטערן אָדער פֿאָרמינדער רעכטצייטיג פֿערשטענדיגט ווערדען, דאמיט איינגעשליכענע אירטהימער בעזייטיגט ווערדען קאָננען.

*(איין גליקליכער אירטהום.) איין בעאמטער אין טעמעשוואר קאם צום דאָרטיגען לאָטטעריע-קאָללעקטאנטען אונד זעטצטע דיא נוממערן 71, 17, 16. דאָך דער קאָללעקטאנט אירטע זיך אונד שריעב אין זיין בוך ניכט דיא נוממער 71 זאָנדערן 21. דער בעאמטע מערקטע דיעס אונד מאכטע נאטירליך איינען לערם, אבער דא האלף ניכטס. דער קאָללעקטאנט ערקלערטע ענטשיעדען, ניכט אבהעלפֿען צו קאָננען, דא ער ניכט שטרייכען אונד ניכט ראדירען דארף. עס געשאה אלל' דיעס עבען אם ציעהונגס-טאגע אונד דער בעאמטע וואר האלב פֿערצווייפֿעלט דאריבער. דאס דיא נוממער 71 אין 21 פֿערטוישט וואורדע. נאך וועניגען שטונדען יעדאָך פֿאנד דיא ציעהונג שטאטט, וואָבייא ווירקליך דיא נוממערן 21, 17, 16 הערויסגעקאָממען זינד. דער בעאמטע געוואנן 4800 גולדען אונד פֿרייעטע זיך נון, דאס זיינע נוממער ביים זעטצען אוים אירטהום פֿערטוישט וואורדע.

פֿאָלליעטאָן.

דיא יודען אין ענגלאנד.

(16-טע פֿאָרטזעטצונג.)

„„וואס טרייבסט דוא? (ריעף שרה) וואס זעטצעסט דוא דא אונזערעס קינדע פֿיר דוממעס צייג אין דען קאָפּף? וועגן דוא נור נעקן קאננסט, ביזט דוא פֿראָה. וואס פֿיר איין מאנן ביזט דוא, דער פֿאָר זיינעם איינציגען ווייבע געהיימניססע הערומטראָגט, וויא לאנגע איך שאָן יאָססען קעננע אונד וואוסטע נאָר ניכט, דאס היה אוים שפּאניען איזט?"

„„אהא! ריקסט דוא ענדליך מיט דער שפּראכע הערויס? דאס וואוסטע איך פֿאָראוים, דארויף וואר איך געפֿאסט! ניכט וואהר, דאס געהיימניס פֿערדריעסט דיך? אבער דוא ווירסט מיר דאָך צוגעבען, דאס איין נור מיר אלליין אנפֿערטרויטעס געהיימניס, מיר הייליג בלייבען מוס! איך בין יא דאָך קיין ווייב, וועלכעס אללעס אויספּלוידערט.""

„האסט'ס אבער יעטצט דאָך אויסגעפּלוידערט!"

„„וויל מיך יעטצט היה דירעקט ערוואכטע, דאס געהיימניס צו ערצעהלען, זיא ווירד אָהנעהין נאך דער הייראט איהרער טאָכטער ענגלאנד פֿערלאססען, אונד אין איהרע שאָנע היימאט ציעהען!""

„יעטצט פֿערליערע איך אבער יא שאָן מיינען פֿערשטאנד! וואס דוא דא זאגסט! היה נעהט ווידער נאך שפּאניען? אלליין אָדער מיט מאנן אונד טאָכטער?"

„„מיט גאנצער פֿאמיליע; מיט מאנן, טאָכטער אונד שוויעגערזאָהן — אונד פֿיעללייכט אויך מיט אונס! וויא דוא דא שטוינעסט אונד נאָפּפּעסט? יא, מיין קינד, וויר ציעהען מיט! אונזערעס יאָססען עקעלן היער אין ענגלאנד דיא יידישען וואוכער-געשעפֿטע. נון אין דיעזער הינזיכט איזט ער איין נארר. וועגן ער אבער זאגט, דאס היער דער יודע נאָר קיין מענש איזט אונד ער זיך דאהער נאָך איינעם לאנדע זעהנט, וואָ מאן דען ביססען בראָד ערווירבט, אָהנע מיט פֿיסען געטרעטען צו ווערדען — דא האט ער, זאָלל איך לעבען, רעכט! מיינסט דוא, מיין קינד, ווארום האבע איך ביז יעטצט אונזערע הדסה נאָך ניכט אויסגעהייראטעט? דוא זאגטעסט אימער, דאס איך נאָך מיט דער „גדן" מיינער טאָכטער איין פּאאר וואוכער-געשעפֿטע מאכען וויל. — ניין! ניכט דאס איזט עס! איך וואָללטע ווארטען, ביז וויר נאך שפּאניען קאָממען, איך וואָללטע מיינע ליעבע הדסה ניכט אן ענגלאנד בינדען, וואָ אונזער לעבען יעדען אויגענבליק אין האָכסטער געפֿאהר שוועבט! — וויר האבען גאָטטלאָב איין שאָנעס פֿערמאָגען, וויר האבען ניכטס נאָטהיג, אונס היער דער טיעפֿסטען פֿעראכטונג אויסצוזעטצען. אין שפּאניען ווערדען וויר ערסט איינען פֿאָרגעשמאק פֿאָן משיח'ס צייטען בעקאָממען, וואָ וויר אונזערע שאָנע פֿרייהייט געניעסען!""

„נון, נון! (זאגטע שרה) וויר ווערדען אונס דאס נאָך איבערלעגען קאָננען, פֿאָרלייפֿיג איזט יא דון יוסף נאָך גאר ניכט היער!"

„„ער קאָממט אבער שאָן נעכסטע וואָכע! . . ."" בענעדיקט וואָללטע ווייטער שפּרעכען; אבער בייא דיעזען וואָרטען איזט מלכה פּלאָטצליך אָהנמעכטיג געוואָרדען.

„„שנעלל וואססער הער! (ריעף בענעדיקט) פֿאָר דען פֿיעלען פֿריידיגען נאכריכטען איזט זיא אָהנמעכטיג געוואָרדען! יעטצט פֿערשטעהע איך ערסט. ווארום זיא ביז יעטצט קיין וואָרט שפּרעכען קאָננטע!""

קיינער וואוסטע דא. וואס אין מלכה פֿאָרגעהט, נור הדסה פֿערשטאנד עס. זיא שנעלל ווידער אויפֿצומונטערן. אלס נון מלכה וויעדער צו זיך קאם, דא ריעף זיא: „קינפֿטיגע וואָכע זאָלל איך אלזאָ שאָן געאָפּפֿערט ווערדען? זאָ נאהע דאכטע איך מיר מיין אונגליק ניכט!" —

„„וואס זאגט זיא דא? (ריעף בענעדיקט) „געאָפּפֿערט"? — „אונגליק"? וואס זינד דאס פֿיר רעדענס-ארטען? וואס מיינט זיא דאָך דאמיט? — פֿיר אונס אלטע לייטע איזט דאס צו האָך! הדסה, מיין קינד, פֿערשטעהסט דוא עטוואס דאפֿאָן? דיא יונגע וועלט האט נייא-מאָדישע רעדען!""

הדסה זוכטע נון שנעלל איינע אויסרעדע, אינדעם זיא זאגטע: „וויסט, פֿאטער, מלכה וויללל ניכט גערנע איהרע היימאט פֿערלאססען אונד אין איין פֿרעמדעס לאנד ציעהען!"

„„דאס זינד ווידער נאררישקייטען! וואָ האט דער יודע איינע היימאט? וועלכעס לאנד איזט איהם פֿרעמד! דער יודע וואָהנט עבען דאָרט, וואָ ער געדולדעט ווירד אונד וואָ ער זיך ערנעהרען קאנן! וואס איזט דא פֿאָן „אָפּפֿער" אונד „אונגליק" צו שפּרעכען? — מלכה! איך האבע דיך ניכט פֿיר זאָ קינדיש געהאלטען. איך דאכטע, דיר דיא פֿריידיגען נאכריכטען צו פֿערקינדיגען — אונד נון איזט דיר זאָ, אלס אָב איך דיר דאס שרעקליכסטע אויף דער וועלט ערצעהלט העטטע. נעה' מיין קינד, קאָממ' צו פֿערשטאנד. נימם דיר איין בייששפּיעל פֿאָן מיינער אלטען פֿרויא. דיא איזט היער אין ענגלאנד געבאָרען אונד ערצאָגען, איהרע